

درام فلسطینی

زیر بمباران اسرائیلی

سازندگان درام اجتماعی فلسطینی «همه چیز جلوی روی تو» تلاش دارند کار فیلمبرداری را در شرایط سخت جنگی غزه، در منطقه دیگری ادامه دهند. کار فیلمبرداری این درام تاریخی ضداستعماری قبل از حمله ارتش رژیم صهیونیستی به خاک غزه شروع شده و حدود ۳۰ درصد از صحنه‌های آن هم فیلمبرداری شده بود اما حمله نیروهای نظامی رژیم اشغالگر از زمین و هوا به ساکنان شهر، باعث توقف کار سازندگان فیلم شد.

خانم آن ماری جاسر، کارگردان و شاعر سرشناس فلسطینی که همه چیز جلوی روی تو را براساس فیلمنامه‌ای از خودش کارگردانی می‌کند، امید داشت با پایان جنگ و تجاوز ارتش رژیم غاصب صهیونیستی به منطقه، بتواند کار فیلمبرداری را ازسر بگیرد ولی ناتوجه به طولانی شدن حملات وحشیانه رژیم صهیونیستی و ادامه کشتار اهالی بی‌دفاع غزه، جاسر قصد دارد بقیه صحنه‌های فیلمش را در یکی از کشورهای عربی فیلمبرداری کند.

داستان این درام تاریخی که قرار است بدون زمان باشد، در رابطه با قیام اهالی فلسطین در سال ۱۹۳۶ علیه استعمار بریتانیای کبیر است که در آن زمان بر فلسطین حکمرانی می‌کرد. این قیام مردمی مناسفانه توسط نیروهای سرویکر بریتانیا که بیش از ۴۰ هزار نظامی انگلیسی در آن شرکت داشتند، به شکل خشن و بی‌رحمانه‌ای سرکوب شد. به گفته جاسر، «با آن‌که این داستان تلخ تاریخی در دهه ۳۰میلادی اتفاق می‌افتد اما قصد دارم به مظلومیت تاریخی فلسطینی‌ها در طول تاریخ اشاره کنم و آن را تا امروز و زمان حال امتداد داده‌ام. به همین دلیل، باور دارم همه چیز جلوی روی تو، فاقد تاریخ است و مبارزه مردم فلسطین علیه اشغال و استبداد را در یک دوره زمانی نامشخص و ادامه‌دار به تصویر می‌کشد. مناسفانه این روزها شاهد حمله دوباره نیروهای متجاوز به خاک غزه هستیم و تاریخ دوباره به شکل دیگری تکرار می‌شود. طبیعی است که در چنین شرایط جنگی، نمی‌توانیم در جایی مثل غزه به‌کار فیلمبرداری ادامه دهیم. برای همین، مشغول بررسی لوکیشن‌های تازه‌ای هستیم که بتواند به عنوان مکان فیلمبرداری مناسب مورد استفاده قرار بگیرد.»

احمد البکر، تهیه‌کننده فیلم هم عقیده دارد تولید آثار تاریخی یکی از راه‌های مقابله با نیروهای سرویکر قدیمی و جدید است و اضافه می‌کند: «نسبت به همه چیز جلوی روی تو، بسیار امیدوار و هیجان‌زده هستم. این فیلم یکی از مهم‌ترین بخش‌های مبارزات تاریخی ملت فلسطین را به نمایش می‌گذارد و به نظرم، لازم است که مردم دنیا بدانند چه اتفاقاتی از گذشته تا حال بر سر مردم آواره فلسطین آمده و آنها از گذشته تا حال با چه فجایع و جنگ‌هایی روبه‌رو بوده‌اند. در حقیقت، با تولید کامل این فیلم، در جبهه دیگری مشغول مبارزه با نیروهای متجاوز و اشغالگر هستیم و دوربین، سلاح‌مان است.» همه چیز جلوی روی تو برای نمایش عمومی در اواخر سال جاری میلادی آماده می‌شود.

تهیه‌کننده فیلم «باغ کیانوش» با اشاره به لزوم توجه جشنواره فیلم فجر به فیلم‌های کودک و نوجوان و حتی کم‌دی بیان کرد که ادامه رویکرد کم‌توجهی به برخی ژانرها، سینمای ایران را تک قطبی می‌کند.

محمدجواد موحد به مهر گفت: این شاید ایراد جشنواره‌ای چون فجر است که برخی ژانرها در آن کم شانس هستند؛ نه فقط ژانر کودک و نوجوان که کم‌دی و طنز هم کمتر این اقبال

انتقاد از کم‌توجهی جشنواره فیلم فجر به سینمای کودک

را در فجر دارد. حتی فیلم‌هایی که در ژانر پلیسی و نوآر هستند نیز کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند. این نگاه باعث تک قطبی شدن سینما می‌شود اگر ما می‌خواهیم ژانرهای مختلف برای مخاطبان متفاوت و سلاقی متنوع داشته باشیم جشنواره‌هایی از جنس فجر باید به این فیلم‌ها هم نگاه ویژه داشته باشند.

تهیه‌کننده فیلم «باغ کیانوش» تصریح کرد: فکر می‌کنم

فرعی می‌شود، مانند فلاکت! فیلم «روشن» جدیدترین فیلم اجتماعی است که روی پرده رفته؛ فیلمی که کاملاً مناسب جشنواره‌های خارجی است تا تصویر دلخواه خود را به مخاطبان ناآگاه نشان دهند و جایزه‌ای به کارگردان بدهند.

فرعی می‌شود، مانند فلاکت! فیلم «روشن» جدیدترین فیلم اجتماعی است که روی پرده رفته؛ فیلمی که کاملاً مناسب جشنواره‌های خارجی است تا تصویر دلخواه خود را به مخاطبان ناآگاه نشان دهند و جایزه‌ای به کارگردان بدهند.

سیاه‌بازی روشن

فیلم روشن داستان مردی به همین نام است که مشخص نیست شغلی دارد یا خیر؟ که تمام پس‌انداز خود را خرج پیش خرید آپارتمانی در حاشیه شهر تهران کرده است تا بتواند سقفی بالای سر خانواده خود جور کند. اما انبوه‌سازی که اقدام به ساخت مسکن کرده هر بار به پنهان‌های از خریداران طلب پول می‌کند تا ساختمان را کامل تحویل مشتریان دهد. روشن در این میان اما با مشکلات خانوادگی جدی‌ای نیز روبه‌رواست که در طول داستان مخاطب با آن روبه‌رو می‌شود. شاید سیاه‌نمایی دقیق‌ترین کلمه‌ای باشد که بتوان برای فیلم روشن به کار برد. این فیلم در تک‌تک لحظات خود تصویری سیاه از ایران نشان می‌دهد. روشن حتی در این امر پا را فراتر می‌گذارد و در ورطه شعار می‌افتد و مانند این است که از اول تا آخر فیلم دست‌نوشته‌ای بزرگ در دست می‌گیرد که ما همه بدبختیم! این شعارزدگی صرفاً در دیالوگ‌های داستان نیست بلکه در گوشه‌گوشه فیلم می‌توان آن را مشاهده کرد.

از پالت رنگی که در فیلم به کار رفته که پر شده است از رنگ‌های مرده تا قاب‌ها و سکالس‌های کارت‌پستالی که فلاکت از سر و روی آن می‌بارد. سکانس‌هایی مثل بخش کردن آگهی سگی گمشده توسط روشن، مسابقه‌هایی که با دخترش می‌گذارد ولسی هر دفعه خودش برنده می‌شود تا

نیم نگاهی به یک فیلم غیر قابل دیدن

«روشن» روی تاریک سینما

جایزه‌ای که قول داده را نخرد و مهم‌ترین سکانس که جمع شدن مردم دوریک ماشین شاسی‌بلندگران قیمت است که یادآور تصاویری از مردمان گرسنه و بدوی آفریقای است که در مستندها قابل مشاهده است.

سینما؛ چراغ قوه جامعه

سیاه‌نمایی همیشه یکی از کلمات بحث‌برانگیز در سینمای ایران بوده چرا که هر زمان از این کلمه برای توصیف فیلمی استفاده می‌شود، عده‌ای هستند که می‌گویند مگر این چیزها در جامعه نیست؟ شاید در نگاه اول این سؤال به‌قدری قانع‌کننده به نظر برسد اما اتفاقاً این طور نیست. برای توضیح این مسأله باید متوسل به مثالی شد؛ هر جامعه مانند جنگلی است که شب در آن قدم گذاشته‌اید که تمام آن را نمی‌توانید ببینید و سینما آن چراغ قوه‌ای است که به وسیله آن هر بار نور را بر قسمتی از این جنگل می‌تابانید. گاهی صدایی می‌شنوید و نور را به طرف آن می‌گیرید تا ببینید چه اتفاقی افتاده است و گاهی در آن تاریکی منظره زیبایی می‌بینید و می‌خواهید که از آن نهایت استفاده را ببرید. اکنون سؤال مهم واصلی این است که سینماگران ماکه این ابزار را در اختیار دارند چرا تمام تمرکز خود را تنها روی یک بخش خاص از جامعه متمرکز کرده‌اند؟ آیا جامعه ما خالی از طبقه متوسط شده است که از آن در سینمای ما خبری نیست؟ آیا هیچ اتفاق امیدافرین‌ومشیتی در جامعه‌ایرانی‌رخ نمی‌دهد که سینماگران فقط دست‌گذاشته‌اند روی اتفاقات تلخ و ناامیدکننده؟ پس اگر با دیدن این فیلم‌های سیاه به خود و دیگران گفتید این چیزها در جامعه وجود دارد، این سؤالات را از خود بپرسید و فراموش نکنید اگر کسی می‌گوید این فیلم‌ها سیاه‌نمایی است منظورش این نیست که نباید ساخته شود بلکه مقصود این است که این همه تمرکز در این سیاه‌نمایی منطقی نیست. به این علت که جامعه هر چیزی را که می‌بیند باور می‌کند و ما امروزه شاهدیم که عده‌ای از هموطنان آرزو می‌کنند تا در کشوری دیگر بودند تا این‌که شهروندی در ایران باشند!

جشنواره فجر به عنوان یک جشنواره ملی می‌تواند تاثیرگذار باشد همان‌طور که در برهه‌هایی به برخی فیلم‌های اجتماعی توجه شد و عده‌ای به سمت چنین فیلم‌هایی رفتند و فضای این فیلم‌ها تغییر کرد، سینمای کودک و نوجوان و یا کم‌دی هم ژانرهای مهمی هستند و اگر سیاستگذاران جشنواره فجر به این نوع آثار بها دهند مسیر بهتری برای دیده شدن و مورد توجه قرار گرفتن این ژانرها هم شکل می‌گیرد.

بازی‌های ضعیف از بازیگران قوی!

چند سالی می‌شود که بازیگرانی که هرکدام وزنه‌ای در زانبر کم‌دی هستند از این زانبر فاصله گرفته‌اند و بیشتر ترجیح می‌دهند نقش‌های جدی بازی کنند. این‌که دلیل این امر چیست خود بحثی دگر و زمانی دیگر می‌طلبد اما یکی از بازیگرانی که چند سالی است وارد نقش‌های جدی شده است رضا عطاران است.

عطاران با این‌که خود را کاملاً از دنیای کم‌دی جدا نکرده اما در چند سال اخیر بیشتر شاهد نقش‌های جدی از او بودیم و روشن تازه‌ترین نقش جدی اوست. عطاران در نقش روشن با این‌که نقش اصلی را دارد اما مجالی برای بروز خود ندارد و جز زمانی که خانه او مثابه صحنه تئاتر می‌شود و روشن نقش همسر خود را برای دخترش بازی می‌کند هیچ بازی دیگری از او نمی‌بینیم.

دیگر بازیگر روشن سیامک انصاری است و او هم به‌عنوان یک نقش مکمل چیزی برای ارائه ندارد. همچنین سایر بازیگران فیلم نیز به همین منوال‌اند و در کل بازی‌های این فیلم همگی ضعیف و میان‌تهی از آب درآمده‌اند تا جایی که نقش‌ها حتی تیپ هم نیستند. به عنوان مثال کاراکتر روشن در فیلم یک‌انسان عاشق سینما معرفی می‌شود که زندگی‌اش را برای سینما گذاشته است اما جز در چند سکانس، اشاره‌های کوتاهی به آن نمی‌شود.

برش

حکومت سلیقه‌ها!

خلاصه این‌که هر چه گفتنی درباره فیلم سیاه روشن بود گفته شد. فیلم روشن فیلمی است که در هیچ چیزی خوب نیست؛ نه در داستان، نه بازیگری و نه کارگردانی. روشن را می‌توان تاریک‌ترین فیلم حال حاضر پرده سینمای ایران نامید؛ فیلمی که جز بر ناامیدی شما نمی‌افزاید. فیلمی که می‌گوید من بدم، جامعه‌ام بد است، شهرم بد است. کشورم بد است تا بتواند در جشنواره‌های خارجی جایزه‌ای کسب کند و به اصطلاح اعتباری برای کارگردان به دست بیاورد.

فیلم روشن از آن دست فیلم‌هایی است که می‌توان با آن دستگاه فرهنگی کشور را زیر سؤال برد، چرا به چنین فیلمی پروانه ساخت داده شد؟ چرا وقتی ساخته شد و در جشنواره فجر نیز به نمایش درآمد اجازه‌اکران گسترده پیدا کرد؟ چرا در چنین زمانی یعنی ایام انتخابات چنین فیلمی اکران می‌شود؟ و بسیار سؤال‌هایی که همه نشان می‌دهند در دستگاه عریض و طویل فرهنگی کشور این سلیقه‌هاست که حاکم است نه مصالح ملی و قوانین و ضوابط.

فیلم کوتاه

«خاطرات موتورسیکلت» کلید خورد

فیلمبرداری مستند داستانی «خاطرات موتورسیکلت» که تهیه‌کنندگی و کارگردانی محمدعلی کیانی پس از پایان مراحل پیش تولید در تهران آغاز شد. فیلمنامه این اثر براساس طرحی از محمدعلی کیانی به قلم شهرداد امیر شاه‌کرمی نوشته

شده است. «خاطرات موتورسیکلت» اولین تجربه کارگردانی کیانی است که با موضوعی اجتماعی در ارتباط با دغدغه‌های نسل جوان جلوی دوربین رفته است. فیلمبرداری این اثر با دوربین گوشی همراه توسط مهدی اصلانی ثبت می‌شود. امیر موسوی، ندا نصیری، زینب موسوی نژاد، مهدی بیات، محمدرضا برزرگر، علیرضا میرزایی، مهدی زمانی و محمد باقر صفانور بازیگرانی هستند که در این اثر به ایفای نقش می‌پردازند. عوامل این مستند داستانی عبارتند از مدیر فیلمبرداری: مهدی اصلانی، مجری طرح: مجتبی پیری (تندیس فیلم)، مدیر مالی: نسرتن شفیعی، سرپرست گروه کارگردانی و مدیر برنامه‌ریزی: امیر جاویدنیک، دستیاران کارگردان: مهدی بیات و محمدپیران، عکاس: کیاناکیان، منشی صحنه: مریم کاظمی، دستیاران فیلمبردار: امیر محمدی و کیوان زمانی.

دیدگاه

انتظار نادیده‌گرفته شدن «احمد» رانداشیم

محمد ساسان، مدیر مرکز تولیدات سینمایی سوره گفت: وقتی اسامی نامزد‌های جشنواره فیلم فجر اعلام شد تعجب کردیم و فکر می‌کردیم فیلمی مثل «احمد» در رشته‌های بیشتری دیده شود. وی افزود: هرچند به فضای داوری جشنواره احترام می‌گذاریم اما فکر می‌کردیم که این فیلم باید بهتر دیده می‌شد یا حتی

به‌نظر اگر فیلمی مثل «باغ‌کیانوش» در بخش سودای سیمرغ هم حضور داشت اتفاق بهتری بود و می‌توانست در رشته‌های جدی‌تری اقبال داشته باشد. اما در رابطه با تصور کلی ما از موفقیت سوره در جشنواره، این تصور را داشتیم و حتی فکر می‌کردیم باید موفقیت بیشتری کسب می‌کردیم. وی در رابطه با این انتقاد که حواشی فیلم «صبح‌اعدام» باعث اعطای سیمرغ بهترین کارگردانی به آن شد توضیح داد: من این تصور را ندارم که حواشی باعث جایزه گرفتن فیلم «صبح‌اعدام» شده باشد، چرا که اگر قرار بود این مبنا در داوری‌ها وجود داشته باشد، شاید باید اتفاق بهتری برای فیلمی مثل «بی‌بدن» می‌افتاد. «صبح‌اعدام» در مفروض خودش به عنوان یک فیلم جمع و جور با بودجه کم کارش را خیلی درست و پخته انجام داده است، اگر بخواهیم به‌لحاظ پرودا کشن صحبت کنیم، شاید کارگردانی «احمد» خیلی سخت‌تر بود اما اصلاً این فیلم دیده نشد که راجع به جایزه گرفتنش صحبت کنیم.

جشنواره اسپریت زیر سایه شعار «فلسطین آزاد»

جشنواره فیلم مستقل اسپریت ۲۰۲۴ در حالی با انتخاب فیلم «زندگی‌های گذشته» که در بیشتر فهرست‌های امسال جای داشت، در حالی به عنوان بهترین فیلم برنده شد که شعار هواداران فلسطین این جشنواره را تحت الشعاع قرار داد.

توجه همه را معطوف خود کرده بود.

هواداران فلسطین با شعار «فلسطین آزاد» توجه مراسم را به خود جلب کردند و با پخش یک پیام از پیش ضبط شده، توجه بسیاری از مجریان و برندگان را معطوف خود ساختند. پخش این صدا در مراسم غوغایی در بین حاضران ایجاد کرد، زیرا صدای آن از خود نمایش بلندتر بود.

